

MINISTERSTVO VNITRA
generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR

Č. j. MV-82107-4/PO-VZ-2010

Kódové označení: T-CHS P

Praha 1. listopadu 2010

Počet listů: 10

Chemická služba P

Obsah

1. Charakteristika vzdělávacího programu	3
2. Cíle vzdělávání	3
3. Kompetence absolventa	3
4. Časová dotace	4
5. Podmínky pro zařazení	4
6. Materiální zajištění studujících	4
7. Ukončení vzdělávacího programu	5
8. Učební osnovy	6
1) Věcné prostředky chemické služby	7
2) Chemická služba	8
3) Nebezpečné látky a informační podpora	9
4) Ochrana obyvatelstva	11
5) Detekce	12
6) Průzkum	14
7) Dekontaminace	16
8) Zpracování technické specifikace	18
Ověření odborné způsobilosti – závěrečné zkoušky	19

1. Charakteristika vzdělávacího programu

Vzdělávací program T-CHS P je určen k opakování a prohlubování znalostí a k prodloužení odborné způsobilosti stanovené zvláštním předpisem ¹ příslušníkům HZS ČR, zaměstnancům jednotek HZS podniků a členům, kteří vykonávají službu v jednotkách SDH obcí nebo podniků jako svoje zaměstnání v hlavním pracovním poměru podle právního předpisu ².

2. Cíle vzdělávání

Hlavním cílem vzdělávacího programu T-CHS P je opakování, prohlubování a aktualizace znalostí z oblasti chemické služby a příprava studujících na zkoušku k prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti.

3. Kompetence absolventa

Absolvent vzdělávacího programu T-CHS P si prohloubí znalosti a dovednosti pro používání věcných prostředků chemické služby běžně používaných v jednotkách PO, provádění odborné přípravy v oblasti chemické služby a zpracování materiálů v jednotkách PO. Je schopen:

- obsluhovat a udržovat v provozuschopném stavu vysokotlaké vzduchové kompresory,
- manipulovat s tlakovými lahvemi,
- provádět činnosti související s provozem a údržbou věcných prostředků chemické služby,
- provádět běžnou údržbu a dekontaminaci ochranných a zásahových oděvů,
- obsluhovat a udržovat prostředky pro detekci nebezpečných látek,
- používat a udržovat v provozuschopném stavu prostředky pro práci s nebezpečnými látkami a prostředky pro dekontaminaci,
- poskytovat odborné informace o nasazení vybraných věcných prostředků chemické služby,
- provádět dekontaminaci hasičů,
- provádět komplexní školení a výcvik uživatelů prostředků chemické služby,
- podávat informační podporu při zásahu na nebezpečné látky,
- orientovat se v předpisech a pravidlech přepravy, skladování a značení nebezpečných chemických látek a chemických přípravků,
- znát pravidla používání a skladování hasiv, sorbentů a přípravků pro dekontaminaci,
- je seznámen s právními předpisy, normami, nařízeními a pokyny související s danou tematikou.

¹ Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 23/2010 k odborné způsobilosti příslušníků HZS ČR.

Pokyn generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra č. 8/2005 k odborné způsobilosti zaměstnanců zařazených na vybraných funkcích v jednotkách HZS podniků a členů vykonávajících službu v jednotkách sborů dobrovolných hasičů obcí nebo podniků jako svoje zaměstnání v hlavním pracovním poměru, ve znění Pokynu generálního ředitele a náměstka ministra vnitra č. 19/2005.

² § 33 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

4. Časová dotace

Předmět	Počet hodin
Zahájení vzdělávacího programu	1
1 - Věcné prostředky chemické služby	4
2 - Právní a technické předpisy k nebezpečným látkám a chemické službě	2
3 - Nebezpečné látky a informační podpora	8
4 - Ochrana obyvatelstva	2
5 - Detekce	5
6 - Průzkum	6
7 - Dekontaminace	8
8 - Zpracování technické specifikace	1
Ověření odborné způsobilosti - závěrečné zkoušky	2
Ukončení vzdělávacího programu	1
Celkem	40 hodin (1 týden)

V pravomoci ředitele vzdělávacího zařízení je možnost úpravy obsahu učiva do 10 % rozsahu.

Pozn.: 1 hodina = 1 vyučovací hodina v rozsahu 45 minut.

5. Podmínky pro zařazení

Pro zařazení do vzdělávacího programu musí uchazeč splňovat tyto podmínky:

absolvování vzdělávacího programu T-CHS Z.

6. Materiální zajištění studujících

Studující musí mít u sebe doklady a vybavení pro účely výuky a pobytu ve vzdělávacím zařízení a musí být vybaven naturálními náležitostmi.

6.1 Doklady

- osobní doklady, služební průkaz
- průkaz pojištění
- potvrzení o zdravotní způsobilosti účastníka.

6.2 Vybavení pro účely výuky

- sešity
- psací a kreslicí potřeby.

6.3 Naturální náležitosti

- pracovní stejnokroj I, pracovní stejnokroj II, ochranný oděv pro hasiče (zásahový oděv) vč. zásahové obuvi, přilby a dalšího příslušenství.

Vzdělávací zařízení může vyžadovat popřípadě i další náležitosti, které budou uvedeny v povolání do kurzu.

7. Ukončení vzdělávacího programu

Ověření odborné způsobilosti se provádí formou závěrečné zkoušky před zkušební komisí, jmenovanou ředitelem vzdělávacího zařízení.

7.1 Doklad o ukončení studia

Dokladem o ukončení vzdělávacího programu je prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti.

Tyto učební osnovy nabývají účinnosti dnem 1. listopadu 2010 a k témuž dni se zrušují učební osnovy kurzu Chemická služba B (T-CHS B), vydané pod čj. PO-3950/IZS-2005 ze dne 20. prosince 2005.

8. Učební osnovy

Vysvětlivky:

U učebna

CV cvičiště

TRE trenažér

CHL chemická laboratoř HZS ČR

D dílna

PL plnírna tlakových lahví

KS kompresorová stanice

T teorie

P praxe (praktické zaměstnání na učebně nebo na cvičišti nebo v chemické laboratoři, práce na dílně nebo v kompresorové stanici)

Cv cvičení (praktické cvičení na učebně)

1 – Věcné prostředky chemické služby**Počet vyučovacích hodin v předmětu:****4****Pojetí vyučovacího předmětu**

Předmět Věcné prostředky chemické služby je koncipován tak, aby si studující prohloubili znalosti a dovednosti pro používání věcných prostředků chemické služby běžně používaných v jednotkách PO a rozšířili vědomosti o nové trendy v jejich vývoji.

Absolvent předmětu Věcné prostředky chemické služby

- zná věcné prostředky chemické služby
- umí provádět činnosti související s provozem a údržbou věcných prostředků chemické služby
- umí používat a udržovat v provozuschopném stavu prostředky pro práci s nebezpečnými látkami a prostředky pro dekontaminaci
- je schopen poskytovat odborné informace o nasazení vybraných věcných prostředků chemické služby.

MV-generální ředitelství HZS ČR					
Učební osnovy kurzu		Chemická služba P (T-CHS P)			
					Počet hodin: 40
Blok: 1 – Věcné prostředky chemické služby					Počet hodin: 4
Téma číslo	Počet hodin	Místo výuky	Způsob výuky	Téma výuky	Poznámky
1.1	2	U	T	Přehled věcných prostředků chemické služby a trendy v jejich vývoji	
1.2	1	U	T	Izolační dýchací přístroje, ochranné oděvy – zkušenosti v používání, nové trendy ve vývoji	
1.3	1	U	T	Filtrační dýchací přístroje	

2 Chemická služba

Počet vyučovacích hodin v předmětu:

2

Pojetí vyučovacího předmětu

Předmět Chemická služba je koncipován tak, aby si studující zopakovali a prohloubili znalosti o základních předpisech a dokumentaci pro činnost chemické služby, znali její věcné prostředky a znali pravidla pro zřizování a provoz chemické služby.

Absolvent předmětu Chemická služba

- zná základní předpisy pro provoz chemické služby
- má přehled o právních a technických normách k věcným prostředkům chemické služby
- umí vést dokumentaci chemické služby
- zná požadavky na provozní prostory chemické služby
- zná bezpečnostní pravidla pro práci v provozních prostorech chemické služby.

MV-generální ředitelství HZS ČR					
Učební osnovy kurzu		Chemická služba P (T-CHS P)			
					Počet hodin: 40
Blok: 2 – Chemická služba					Počet hodin: 2
Téma číslo	Počet hodin	Místo výuky	Způsob výuky	Téma výuky	Poznámky
2.1	1	U	T	Nové právní a technické předpisy ve vazbě na chemickou službu Řád chemické služby HZS ČR	
2.2	1	U	T		

3 Nebezpečné látky a informační podpora

Počet vyučovacích hodin v předmětu:

8

Pojetí vyučovacího předmětu

Předmět Nebezpečné látky a informační podpora je koncipován tak, aby si studující prohloubili znalosti v oblasti legislativy a dalších předpisů týkajících se chemických látek. Dále aby si zopakovali informační zdroje o nebezpečných látkách a práci s vybranými databázemi nebezpečných látek.

Absolvent předmětu Nebezpečné látky a informační podpora

- rozumí dělení nebezpečných látek
- má přehled o právních normách k nebezpečným látkám
- zná nebezpečné vlastnosti a ohrožující účinky nebezpečných látek
- zná druhy ionizujícího záření, jejich detekci a ochranu před nimi
- zná značení nebezpečných látek
- umí použít různé způsoby identifikace nebezpečných látek ze značení a dokumentace
- zná vybrané databáze nebezpečných látek a umí je používat
- zná další informační zdroje o nebezpečných látkách
- má přehled o informačních technologiích v souvislosti se šířením nebezpečných plynů a par v ovzduší
- umí vypočítat koncentrace nebezpečných látek a umí provádět převody jednotek různých vyjádření koncentrací
- je schopen se orientovat v předpisech a pravidlech přepravy, skladování a značení nebezpečných chemických látek a chemických přípravků.

MV-generální ředitelství HZS ČR					
Učební osnovy kurzu		Chemická služba B (T-CHS B)			
					Počet hodin: 40
Blok: 3 – Nebezpečné látky a informační podpora					Počet hodin: 8
Téma číslo	Počet hodin	Místo výuky	Způsob výuky	Téma výuky	Poznámky
3.1	2	U	T	Nebezpečné látky (definice, základní vlastnosti, hlavní ohrožující účinky, místa výskytu havárií nebezpečných látek, vyjadřování koncentrací nebezpečných látek, dávka, dávkový příkon, dávkový ekvivalent, plošná aktivita, ppm, ppb, převody jednotek – z ppm na mg.m⁻³ a naopak, značení nebezpečných látek)	
3.2	2	U	T	Charakteristika nebezpečných vlastností a rozdělení nebezpečných látek podle zákona o nebezpečných chemických látkách a chemických přípravcích	
3.3	2	U	T	Přeprava nebezpečných látek (ADR, RID, třídy nebezpečnosti podle ADR/RID, UN kód, Kemlerův kód, přepravní doklady)	
3.4	2	U	T	Informační podpora pro identifikaci nebezpečných látek (databáze nebezpečných látek)	

4 Ochrana obyvatelstva

Počet vyučovacích hodin v předmětu:

2

Pojetí vyučovacího předmětu

Předmět Ochrana obyvatelstva shrnuje problematiku ochrany obyvatelstva v rámci chemické služby.

Absolvent předmětu Ochrana obyvatelstva

- zná požadavky na řešení úkolů jednotkami PO při mimořádných událostech s výskytem nebezpečných látek (úkoly předurčenosti jednotek „Z“, „S“ a „O“)
- umí použít prostředky pro dekontaminaci hasičů, techniky, osob (hromadná dekontaminace osob) a majetku
- zná varování a informování obyvatelstva v závislosti na druhu a množství uniklé látky, způsoby ochrany obyvatelstva, režim života v kontaminovaném prostředí
- spolupráce se specializovanými složkami (ostatní ministerstva a orgány státní správy, např. SÚJB, hygienické stanice).

MV-generální ředitelství HZS ČR					
Učební osnovy kurzu		Chemická služba P (T-CHS P)			
					Počet hodin: 40
Blok: 4 – Ochrana obyvatelstva					Počet hodin: 2
Téma číslo	Počet hodin	Místo výuky	Způsob výuky	Téma výuky	Poznámky
4.1	1	U	T	Úkoly ochrany obyvatelstva v rámci HZS ČR Opatření na ochranu obyvatelstva v rámci chemické služby	
4.2	1	U	T		

5 Detekce

Počet vyučovacích hodin v předmětu:

5

Pojetí vyučovacího předmětu

Předmět Detekce je koncipován tak, aby si studující zopakovali vědomosti a prohloubili znalosti o nové trendy ve vývoji detekční techniky.

Absolvent předmětu Detekce

- rozumí základnímu rozdělení detekčních přístrojů pro detekci nebezpečných plynů, par a kapalin
- zná princip měření jednotlivých typů detekčních přístrojů
- umí použít vybrané druhy detekčních přístrojů
- umí provést kontrolu vybraných druhů detekčních přístrojů
- zná taktiku nasazení detekčních přístrojů a pravidla bezpečnosti práce
- umí provádět údržbu vybraných druhů detekčních přístrojů
- zná základní metrologické lhůty pro kalibraci detekčních přístrojů
- umí vést dokumentaci k detekčním přístrojům
- rozumí základnímu rozdělení přístrojů pro detekci tepla
- zná možnosti detekce patogenních B-agens
- rozumí základnímu rozdělení dozimetrických přístrojů
- má přehled o právních předpisech k radiační ochraně
- zná metodické listy Bojového řádu jednotek PO a typové činnosti týkající se radiační ochrany
- umí prakticky použít nejrozšířenější dozimetrické přístroje
- zná základní metrologické lhůty pro ověřování, kalibraci a provozní kontroly dozimetrických přístrojů.

MV-generální ředitelství HZS ČR					
Učební osnovy kurzu		Chemická služba P (T-CHS P)			
					Počet hodin: 40
Blok: 5 – Detekce					Počet hodin: 5
Téma číslo	Počet hodin	Místo výuky	Způsob výuky	Téma výuky	Poznámky
5.1	2	U	T	Detektory na nebezpečné páry a plyny, kapaliny a pevné látky zastoupené u HZS ČR (přehled, zkušenosti)	
5.2	2	U	T	Trendy ve vývoji detektorů (např. IMS spektrometry pohyblivosti iontů, PID fotoionizační detektory integrované v přístrojích s elektrochemickými čidly)	
5.3	1	U	T	Typy dozimetrických přístrojů (indikátory, dozimetry, radiometry, měřiče kontaminace, princip měření, způsoby použití). Ověřování a kalibrace	

6 Průzkum

Počet vyučovacích hodin v předmětu:

6

Pojetí vyučovacího předmětu

Předmět Průzkum je koncipován tak, aby si studující zopakovali a prohloubili znalosti a dovednosti a rozšířili vědomosti o nové trendy ve vývoji. Hlavním zaměřením předmětu je taktika zásahu s přítomností nebezpečných látek, detekce a odběr vzorků. Rozšíření povědomí o úkolech, detekčních a analytických možnostech chemických laboratoří HZS ČR.

Absolvent předmětu Průzkum

- rozumí organizaci místa zásahu na místě události a taktice zásahu s výskytem nebezpečných látek
- zná specifika při organizaci zásahu s výskytem radioaktivních látek a zdrojů ionizujícího záření
- zná zásady detekce v nebezpečné zóně
- zná zásady odběru vzorků nebezpečných látek
- zná úkoly chemických laboratoří HZS ČR
- zná úkoly chemických laboratoří HZS krajů při zásahu s výskytem nebezpečných látek
- zná úkoly technika chemické služby u zásahu na nebezpečné látky
- zná metodické listy Bojového řádu jednotek PO týkající se zásahu na nebezpečnou látku.

MV-generální ředitelství HZS ČR					
Učební osnovy kurzu		Chemická služba P (T-CHS P)			
					Počet hodin: 40
Blok: 6 – Průzkum					Počet hodin: 6
Téma číslo	Počet hodin	Místo výuky	Způsob výuky	Téma výuky	Poznámky
6.1	2	U	T	Taktika zásahu s přítomností nebezpečných látek – opakování (organizace místa zásahu, nebezpečná zóna, vnější zóna, zóna ohrožení, týlový prostor, nástupní prostor, činnost hasičů v nebezpečné zóně, dekontaminační prostor)	
6.2	2	U	T	Detekce a odběr vzorků (zásady odběru vzorků nebezpečných látek, způsoby odběru, zařízení a prostředky pro odběr vzorků)	
6.3	1	U	T	Úkoly, detekční a analytické možnosti chemických laboratoří HZS ČR. Vazba a součinnost s chemickými laboratořemi HZS ČR, jednotkami PO a ostatními složkami IZS (Státní ústav jaderné, chemické a biologické ochrany, orgány hygienické služby)	
6.4	1	U	U	Úkoly technika chemické služby z hlediska průzkumu u zásahu na nebezpečné látky (činnost jednotek PO, vymezení zón, bezpečnost práce při zásahu) Interní předpisy (metodické listy Bojového řádu jednotek PO)	

7 Dekontaminace

Počet vyučovacích hodin v předmětu:

8

Pojetí vyučovacího předmětu

Předmět Dekontaminace je koncipován tak, aby si studující zopakovali a prohloubili znalosti a dovednosti a rozšířili vědomosti o nové trendy ve vývoji.

Absolvent předmětu Dekontaminace

- zná dekontaminační činidla, která používá HZS ČR
- umí připravit dekontaminační činidla, která jsou ve vybavení HZS ČR
- zná věcné prostředky pro provádění dekontaminace osob a techniky
- zná specifika (odlišnosti) dekontaminace od chemických a radioaktivních látek a B-agens
- zná pravidla taktiky dekontaminace
- zná zásady a umí provádět dekontaminaci hasičů
- zná zásady hromadné dekontaminace
- zná zásady dekontaminace techniky
- zná prostředky ke zjišťování účinnosti dekontaminace
- zná problematiku zavlečené (druhotné) kontaminace a způsob likvidace odpadních vod po dekontaminaci
- zná metodické listy týkající se dekontaminace.

MV-generální ředitelství HZS ČR					
Učební osnovy kurzu		Chemická služba P (T-CHS P)			
					Počet hodin: 40
Blok: 7 – Dekontaminace					Počet hodin: 8
Téma číslo	Počet hodin	Místo výuky	Způsob výuky	Téma výuky	Poznámky
7.1	2	U	T (P)	Dekontaminační činidla na průmyslové chemické látky, na bojové chemické látky, B-agens a k dezaktivaci. Nové trendy ve vývoji dekontaminačních činidel. Míchání směsí a roztoků. Výpočet koncentrací	
7.2	2	U	T	Provádění dekontaminace hasičů (vymezení zón, dekontaminační prostor, dekontaminační pracoviště, technické prostředky dekontaminace, zásady provádění dekontaminace, organizace činností, likvidace dekontaminačního pracoviště a jímání vod po dekontaminaci). Trendy ve vybavení technickými prostředky dekontaminace	
7.3	2	U	T	Hromadná dekontaminace obyvatelstva a dekontaminace techniky (popis pracoviště, zásady bezpečnosti a chování se na dekontaminačním stanovišti)	
7.4	2	U	T	Interní předpisy (metodické listy Bojového řádu jednotek PO)	

8 Zpracování technické specifikace

Počet vyučovacích hodin v předmětu:

1

Pojetí vyučovacího předmětu

Předmět Zpracování technické specifikace je koncipován tak, aby studující byl schopen zpracovat technickou specifikaci pro pořízení nových věcných prostředků chemické služby.

Absolvent předmětu Zpracování technické specifikace

- umí zpracovat technickou specifikaci pro pořízení nových věcných prostředků chemické služby.

MV-generální ředitelství HZS ČR					
Učební osnovy kurzu		Chemická služba P (T-CHS P)			
					Počet hodin: 40
Blok: 8 – Zpracování technické specifikace					Počet hodin: 1
Téma číslo	Počet hodin	Místo výuky	Způsob výuky	Téma výuky	Poznámky
8.1	1	U	T	Pořízení nových věcných prostředků chemické služby	

MV-generální ředitelství HZS ČR					
Učební osnovy kurzu		Chemická služba P (T-CHS P)			
					Počet hodin: 40
Blok: Ověření odborné způsobilosti - závěrečné zkoušky		Počet hodin: 2			
Téma číslo	Počet hodin	Místo výuky	Způsob výuky	Téma výuky	Poznámky
	2	U	T	Zkouška	

MV-generální ředitelství HZS ČR					
Učební osnovy kurzu		Chemická služba P (T-CHS P)			
					Počet hodin: 40
Blok: Ukončení kurzu		Počet hodin: 1			
Téma číslo	Počet hodin	Místo výuky	Způsob výuky	Téma výuky	Poznámky
	1	U		Ukončení kurzu	